

Motion till riksdagen 2025/26:1714

av Ann-Sofie Alm (M)

En säkrad framtid i Västsverige

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör överväga att utreda samhällsnyttan med förebyggande åtgärder och insatser mot skred i norra Bohuslän och Dalsland och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Enligt Statens geotekniska institut (SGI) finns 17 procent av Sveriges mest skredkänsliga områden i Västra Götaland, där Bohuslän och Dalsland är särskilt utsatta. Lerjordar i kombination med ökande nederbörds mängder skapar stora risker för både människor, bostäder och samhällsviktig infrastruktur. Detta har tydligt visat sig längs Västsveriges, och Norges, stora pulsåder E6, i stora förödande skred både i Munkedal och i Stenungsund.

Kommunerna i dessa områden har ofta begränsade resurser för förebyggande arbete. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) betonar att det krävs statlig samordning och stöd för att stärka det förebyggande arbetet och krisberedskapen.

För att förebygga olyckor, skydda liv och viktiga samhällsfunktioner samt minska framtida kostnader krävs långsiktiga och effektiva åtgärder. Staten behöver här ta ett ansvar som kommunerna inte ensamma kan bära. Förebyggande åtgärder är samhälls-ekonomiskt lönsamma eftersom kostnaden för att åtgärda ett inträffat skred ofta vida överstiger kostnaden för att förebygga dem.

Med skredförebyggande åtgärder, skredsäkrande projekt, kan vi stärka tryggheten och säkerheten i Bohuslän och Dalsland och samtidigt bidra till ett mer motståndskraftigt och hållbart samhälle. Förslagsvis kan regeringen utreda och införa ett riktat statligt stöd till kommuner i högriskområden för geotekniska undersökningar, erosions-skydd och förstärkning av utsatta områden.

Med tanke på klimatförändringar kan det vara en god idé att staten kan skapa en nationell klimatanpassningsfond med särskilt fokus på skredrisk och erosion, där kommuner kan söka medel för förebyggande åtgärder.

Med tanke på de enorma samhällskostnaderna för skred av den magnitud vi sett längs E6 bör regeringen se över möjligheten att ge Statens geotekniska institut (SGI) och Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) i uppdrag att ta fram en särskild strategi för skredriskhantering i Västra Götaland, med fokus på Bohuslän och Dalsland. I linje med den strategin bör man inrätta ett nationellt kunskapscentrum för skred-förebyggande arbete, där kommuner, akademi och näringsliv kan samverka och dela erfarenheter.

Då problemen med skred inte kommer att avta kan det vara en samhällsekonomisk vinning i att se över plan- och bygglagen i syfte att underlätta striktare regler och snabbare processer vid byggnation i riskområden. Staten bör kunna stödja kommunala riskanalyser genom att stärka resurser och vägledning i översiktsplaneringen, och även förstärka länsstyrelsens roll i samordningen av risk- och krisberedskap i Västra Götaland.

Men allt ansvar kan inte ligga på det allmänna, därför bör regeringen utreda att införa incitament för markägare, exempelvis skattelättnader, för att genomföra förebyggande åtgärder. Avslutningsvis behöver vi lära av vad naturen utsätter oss för och hur vi påverkar den, och det finns stor nytta i att satsa på forskning och innovation kring kostnadseffektiva metoder för att minska skredrisker. Ett sådant forskningscenter kan med fördel lokaliseras till Fyrbodalen.

Ann-Sofie Alm (M)